

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בסעודת רעוא דרעוין

פרשת לך לך

שנת תש"ע לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקפ"ג

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

לרצא, משום דבעל כותית, נגדיה רבא ומית. אשתמע מילתא צי שצור מלכא, בעא לזעורי לרצא. אמרה ליה איפרא הורמיז [כך שמה] אימיה דשצור מלכא לזרה, לא ליהוי לך עסק דזרים צהדי יהודאי, דכל מאן דבעין ממרייהו יהיב להו. אמר לה מאי היא [מאי עביד להו], אמרה ליה בעין רחמי ואחי מיטרא. אמר לה ההוא משום דזימנא דמיטרא הוא [ואפילו לא בעו נמי אחי מיטרא], אלא לזעו רחמי האידנא צתקופת תמוז וליתי מיטרא. שלחה ליה לרצא [דרחמא ליה לרצא] כוין דעתך ובעי רחמי דליתי מיטרא. בעי רחמי ולא אחי מיטרא. אמר לפניו רבונו של עולם אלקיס צאזינו שמענו צבותינו ספרו לנו פועל פעלת צימיהם צימי קדם [שהיית מפליא להם נסים] ואנו צעינינו לא ראינו. אחא מיטרא עד דשפוך מרזבי דלפורי [שקילחו מים מן המרזיבות, עד ששטפיין צחות ויורדין ושופכיין]

לך מארנך וממולדתך ומצית אביך אל הארץ אשר ארנך (יז-א). ויש להצין הכוונה צאמרו לך 'לך'. וצרש"י פירש להנאתך ולטובתך ע"כ. ואחתי צריך ציאור, דהרי גם צנסיון העקידה אמר לו ה', לך לך אל ארץ המוריה (כז-ג), ואיך נפרש שם להנאתך ולטובתך. — ולהלן צפרשה, אמר לו ה', 'התהלך' לפני והיה תמים (יז-א). ולמה לא אמר לו גם ה' 'לך' לפני. — וצפרקי דרצי אליעזר (פרק מז) אחא, ה' אותיות כפולות שצחורה (אותיות מנצ"ך) כולם לקוד הגאולה, כ"ף כ"ף צו נגאל צצרהם צצינו מאור כשדים, שנאמר לך לך מארנך וגו' ע"ש. ויש להצין למה נרמזה גאולת אור כשדים, צאמירת ה' לצצרהם לך לך מארנך.

וצרא, על פי מה דאחא צגמרא (תענית כד:) ההוא צצרא דאחיצי נגדא [מלקות] צצי דינא

על כן אמר לו ה' שני דוכתיך, לך
לך מארנך, וזה הוא להנאתך
ולטובתך, שלא יוכלו המזיקין לפגוע
בך. – ולכן שפיר צא הרמז כאן, לך
לך, על סוד הגאולה של אברהם
שנגאל מאור כשדים, אשר עבור זה
זה ה' לו לטובתו לך לך מארנך,
לשנות מקומו.

ואמר לו ה', ואעשך לגוי גדול
ואצרכך ואגדלה שמך והיה
צרכה (י"ג-ב). וצ"ש"י ואעשך לגוי גדול
זה שאומרים אלקי אברהם, ואצרכך זה
שאומרים אלקי יצחק, ואגדלה שמך זה
שאומרים אלקי יעקב (פסחים ק"ז):
ע"כ. ונראה הענין, דאיתא בגמרא
(צ"א מניעא פה). אמר רבי פרנך אמר
רבי יוחנן כל שהוא תלמיד חכם וצנו
תלמיד חכם וצן צנו תלמיד חכם שוב
אין תורה פוסקת מזרעו לעולם
שנאמר (ישעיה נט-כ"א) ואני זאת צריתי
אותם אמר ה' וגו', לא ימוש מפין
ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, אמר ה'
[אני ערב שלא ימוש] מעתה ועד
עולם ע"ש. ואם כן כאשר יזכה
אברהם שיאמרו גם אלקי יעקב, הרי
שוב יש שלשה דורות רזופים, והרי זה
'אגדלה שמך', שלא ימוש התורה מפי
זרעו לעולם.

לדיגלת [לנהר חדקל]. אחא אצוה
איתחזי ליה בחלמיה, ואמר ליה מי
איכא דמיטרח קמי שמיא כולי האי.
אמר ליה שני דוכתיך. שני דוכתיה,
למחר אשכחיה דמרשס פורייה צסקיני
[שרנו שדים להורגו, וחתכו את מטתו]
ע"כ.

וראיתי לפרש צוה מה שציוותה
תורה, צסוכות תשצו שצעת
ימים (ויקרא כג-מ"ב), כי צראש השנה
ויום הכיפורים ימי הדין, הרעישו
ישראל צתפלתם לצטל רוע גור הדין,
ויתכן שהטריחו צוה כלפי שמיא לשנות
סדרי צראשית, ויתעורר צוה דין על
ישראל ממלאכי חבלה, על כן אנו
מקיימים שני דוכתיך, לעוצו הצית,
דירת קצע, ולישצ צדירת ארעי שצעת
ימים עד יעבור זעם.

ובבזו כן צאברהם ששינה אז ה'
עצורו פעם הראשונה טצע
העולם, ומשעת צריאת העולם, זה
עשרים דורות, לא מצינו שינוי הטצע
עד אברהם אצינו צאור כשדים, שלא
שלט צו האש, ונשתנו עליו סדרי
שמים, וגרם להטריח כלפי מעלה
לשנות הטצע, ויתכן שיתעורר עליו
דין מלמעלה על ידי המלאכי חבלה,

וכו', והיה צרכה, שיזכירו אותך
בהצרכה, חלקי הצרכה.

אמנם עדיין יש להבין מהו גדול
הנסיון של לך לך, הלא
הכתוב אומר וילך אחר לוט (י"ג-ד),
הרי שגם לוט שהסיע עצמו מקדמונו
של עולם (רש"י יג-יא), גם כן עמד
בנסיון זה, ומהו הרצותה של הצרכה.
ועוד גם זאת, הלא צמחך כל ימי
הגלות נחרצו הרבה יסודים של ישראל,
וקיימו לך לך מארצך וממולדתך,
ועמדו בנסיון זה גם אנשים פשוטים.
וצפשוטו נראה, כי אמרו חז"ל (קידושין
לא). גדול המצווה ועושה ממי שאינו
מצווה ועושה, ופירשו הראשונים (עיין
ריטב"א ונמוקי יוסף שם), כי המצווה
ועושה יצרו גדול, שהיצר עומד לשטנו
שלא יקיים מה שמצווה, ולכן הנסיון
שלו גדול הרבה יותר ממי שאינו
מצווה ועושה ע"ש. ולכן לוט שהיה
אינו מצווה, לא היה הדבר ההוא אצלו
לנסיון כל כך.

אך ראיתי צפנים יפות (ר"פ נח)
שכתב לצאר ענין הנסיון, כי
אמרו חז"ל (סוכה נב): יצרו של אדם
מתגבר עליו בכל יום ומצקש להמיתו,
שנאמר (תהלים לו-לז) צופה רשע לצדיק

עצם הקשר של ההצטחה שיאמרו
חלקי הצרכה וכו', עם מה
שאמר לו ה' לך מארצך, נראה
דזהו על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין
קו). אמר רב יהודה אמר רב לעולם
אל יציא אדם עצמו לידי נסיון, שהרי
דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי
נסיון ונכשל. אמר לפניו, רצונו של
עולם מפני מה אומרים חלקי הצרכה
חלקי יצחק וחלקי יעקב ואין אומרים
חלקי דוד. אמר אינהו מינסו לי, ואת
לא מינסית לי. אמר לפניו רצונו של
עולם בחנני ונסני שנאמר (תהלים כו-ג)
בחנני ה' ונסני וגו'. אמר מינסנא לך,
ועבידנא מילתא צהדך, דלדידהו לא
הודעתינהו וחילו אנא קא מודענא לך
דמנסנא לך צדצר ערוה וכו'. והיינו
דכתיב (תהלים יז-ג) בחנת לבי פקדת
לילה זרפתני כל תמצא זמותי כל יעצר
פי, אמר איכו זממא נפל צפומיה
דמאן דסני לי ולא אמר כי הא מלתא
ע"כ. ואם כן הא דוכו האצות שיאמרו
חלקי הצרכה וכו', היינו משום דעמדו
בנסיון שניסה אותם ה', ואינהו מינסו
לי. ולכן כאשר אמר ה' לצרכה, לך
לך מארצך, שזהו אחד מהנסיונות
שנתנסה הצרכה, אמר לו, שאם יזכה
לקיים ציווי זו בשלימות, אז ואצרכך
ואגדלה שמך, שיאמרו חלקי הצרכה

אברהם. — ועל זה נאמר עליו, כי אחד קראתיו (ישעיה נא-ג), כי שאר בני אדם יש להם סיוע מלמעלה, ואין עומדים לעצמם, אבל אברהם היה 'אחד', ואף על פי כן ומנחת את לבבו נאמן לפניך.

ובזה יתבאר מה שנאמר להלן, וירא ה' אל אברהם וגו', ויצן שם מוצח לה' הנראה אליו (יז-י). ולכאורה תיבות 'הנראה אליו' נראה כמיותר, שהרי אמר מתחלה וירא ה' אל אברהם, ודי באומרו ויצן שם מוצח לה'. אך הענין הוא, כי מה שהיה חסר לאברהם עור אלקי צמשך כל ימי הליכתו, היה קשה מאד לפניו להתגבר נגד יצרו צחות צער ודם נגד מלאך ה'. אבל כל זה היה רק עד הגיעו לארץ כנען, וכמו שאמר לו ה' לך 'לך' וגו' אל הארץ אשר אראך. אבל כשנכנס להארץ, הרי השלים ציווי המקום בשלימותו, ומאז 'וירא ה' אל אברהם', התגלה לפניו ה' בעזרו וסיועו, ממה שעזב אותו עד הגיעו לארץ כנען, ועל זה צנה מוצח לה' לאות תודה, ויצן שם מוצח לה' 'הנראה אליו', על גדול החסד שהתראה אליו שוב. והגם שנתצער אז בצשורת הזרע ובצשורת הארץ, מכל

ומצקש להמיתו. ואלמלא הקצ"ה עזרו לנו שנאמר ה' לא יעזבונו צידו ע"כ. ואמרו (שם) שהיצר מניח עובדי כוכבים ומתגרה בהן צישראל, ובתלמידי חכמים יותר מכולן ע"כ. ואם כן יש סיוע להאדם מאת ה' בכל עת שצח דבר עצירה לפניו. אמנם כאשר רוצה ה' לנסות את האדם, אז הקצ"ה לא עוזר לו, ומניחו רק על צחירתו וכחו שילחוס ויתגבר על יצרו. וזאת היא עבודה קשה, שיוכל צער ודם ללחוס עם מלאך, אנת נורא ואנא צישראל (קידושין פא.), אשר גם דוד המלך צרוב קדושתו לא עמד בה ע"כ. [שוב ראיתי כן גם צחורת משה פ' וירא עה"פ והאלקים נסה].

וזדהו שאמר ה' לאברהם, לך 'לך', אתה הולך בעצמך צלי שום סיוע ועזר מלמעלה, כי זהו הנסיון, לצחון את האדם צחיה מדריגה הוא עומד בעצמותו, כאשר אין לו עזר אלקי. ולכן ללוט ההולך את אברהם לא היה צוה נסיון, כי הצח לטהר מסייעין אותו, ויש לכל אדם עזר מלמעלה, ורק לאברהם עצמו שניטל ממנו העזר, היה צוה נסיון גדול, ללחוס נגד היצר, שצדורו הניח כל העולם ומתגרה בהלדיק היחידי

מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו ע"כ. ועל כן אמר על אברהם, וירא את המקום מרחוק, הוא ראה שה' עומד אללו מרחוק, ואינו מתקרב אליו לסייעו ולעזרו, כי זהו ענס הגסיון, שהמקום עומד מהאדם מרחוק.

וְלִבְּךָ אַחַר שְׁעַמַּד בְּנִסְיוֹן אָמַר לוֹ ה',
 עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יִרְאֶה אֱלֹקִים
 'אַתָּה', וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֵת בְּנֵךְ אֵת יַחֲדָךְ
 'מִמֶּנִּי' (כג-ב), כִּי שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם
 שֶׁהֵם יִרְאִי אֱלֹקִים, הָרִי זֶה עַל יַדִּי
 סְיוֹעַ מִלְּמַעְלָה שְׁעוֹמַדַּת לְאָדָם, לֹא כֵן
 אַתָּה לֹא הָיָה לְךָ עֹזֵר אֱלֹקִי, וְעַתָּה
 יָדַעְתִּי כִּי יִרְאֶה אֱלֹקִים 'אַתָּה' בְּעֲמָךְ,
 וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֵת בְּנֵךְ אֵת יַחֲדָךְ 'מִמֶּנִּי',
 לֹא מִחַמַּת הָעֹזֵר הַבָּא מִמֶּנִּי, אֲלֹא בִּכְחַ
 עֲמָךְ עֲשִׂית חֵיל. — וְסִיִּים עַל זֶה, כִּי
 יֵעַן אֲשֶׁר עֲשִׂית אֵת הַדָּבָר הַזֶּה וְגו',
 כִּי צִרְךָ אֲצִרְכֶּךָ וְגו' (כג-ט), כִּי שָׂכַר
 מִזֶּה בְּהָאֵי עֲלֵמָא לִיכָא (קידושין לט:),
 מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ סְיוֹעַ מִלְּמַעְלָה, וְאֲלֵמָלָא
 עוֹזְרוֹ אֵינוֹ יֹכֵל לוֹ, וְהוּי רַק חֶסֶד ה'
 שְׁנוֹתָן לְהַאֲדָם שָׂכַר עַל בְּחִירָתוֹ. אֲבָל
 יֵעַן אֲשֶׁר אַתָּה בְּעֲמָךְ בְּכַתֵּךְ עֲשִׂית
 אֵת הַדָּבָר הַזֶּה, מִגִּיעַ לְךָ שָׂכַר מִזֶּה
 הַדִּין, וְצִרְךָ אֲצִרְכֶּךָ וְהַרְבֵּה אֲרֻבָּה אֵת
 זֶרַעְךָ וְגו'.

מקום מה שהחזיר לו הסיוע מלמעלה,
 היה חביב עליו יותר, ועל זה צנה
 מוצח לה' 'הנראה אליו'.

וְבַזֶּה יִזְכֶּן גַּם גּוֹדֵל נִסְיוֹן הַעֲקִידָה,
 אֲשֶׁר הַנִּסְיוֹן מִתִּיחָס רַק
 לְאַבְרָהָם, וְלֹא לִיְצַחְק שֶׁשָּׁטַן צוֹאֵרוֹ עַל
 גְּבִי הַמּוֹצֵחַ. וְלֹא עוֹד אֲלֹא שְׂרַבְצוֹת
 יִשְׂרָאֵל הַנִּיחוּ לַהֲרוֹג עֲמָם עַל קִידוּשׁ
 שְׁמוֹ ית', וּבְחֹכֶם עַמִּי הָאֲרֶץ וְנָשִׁים,
 וּמֵהוּ הַנִּסְיוֹן הָעֲלֹמָה שְׁנִתְיַחַס בִּזְוָה
 לְאַבְרָהָם. אֲךָ לְפִי הָאֲמֹר מוֹצֵן, כִּי
 לְכָל אָדָם שָׂבָא לְפָנָיו מִצַּב שֶׁל קִידוּשׁ
 הַשֵּׁם, ה' עוֹמֵד עַל יַמִּינוֹ וּמִסִּיעֵנו
 שׂוֹכֵל לְהוֹצִיא מִחֲשַׁבְתּוֹ, וְעוֹזְרוֹ שֶׁלֹּא
 יתַּפְתֶּה לְדַבְּרֵי הַיָּזֵר הַרַע, וְה' לֹא
 יַעֲזֹבֵנו צִדּוֹ. לֹא כֵן אֲבְרָהָם שֶׁאָמַר לוֹ
 ה' לְךָ 'לְךָ' (כג-ב), חֲלַךְ מִעֲמָךְ
 וּבְכַתֵּךְ בְּלִי שׁוֹם סְיוֹעַ מִלְּעִילָא, וּבִזְוָה
 אֶחָד הָיָה אֲבְרָהָם שְׁנִיסָה אוֹתוֹ ה',
 וּלְכֵן הָיָה לוֹ בִּזְוָה נִסְיוֹן עֲלֹמָה, יוֹתֵר
 מִיְצַחְק וּמִשָּׂאֵר בְּאֵי עוֹלָם.

וְזָדוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב, צִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 וַיִּשָּׂא אֲבְרָהָם אֵת עֵינָיו, וִירָא
 אֵת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק (כג-ד), כִּי הַקְּצִיָּה
 נִקְרָא בְּשֵׁם מָקוֹם, וְכַדְאִיתָא בְּמַדְרַשׁ
 (צ"ר סח-ט) מִפְּנֵי מַה מְכַנֵּין שְׁמוֹ שֶׁל
 הַקְּצִיָּה וְקוֹרְאִין אוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁהוּא

לכן אמר הקב"ה לאברהם שלא
בתמידות אני אלך עמך או עם בן
בפעולת שם הוי"ה ז"ה, אלא אני אל-
שד-י, כלומר שאני אתנהג עמך רק
בשידוד המערכה, ולסבב סיבוצים
שיהיו אחר כך בא ליד האדם בטבע,
ואף על פי כן התהלך לפני כהג"ל,
ותוסיף התבוננות מדעתך ושכלך
להוסיף בכל יום ויום על עבודת
הבורא, כמו אילו הייתי נוהג עמך
בשם הוי"ה ז"ה ע"כ.

והנה המכיר ומאמין שגם הטבע
מונהג בהשגחה פרטית לכל
אחד, ואין שום מקרה בעולם, אלא כל
דבר יש לו השגחה מדוייקת, ואין
אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן
מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז:).
וכלשון הרמז"ן (שמות יג-טז), שאין
לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד
שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם
נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם,
צין ברבים צין ביחיד, אלא אם יעשה
המנוח ילליחנו שכרו, ואם יעזיר
עליהם יכריחנו ענשו, הכל בגזירת
עליון וכו' ע"ש. וכל פסיעה שהאדם
הולך הכל הוא בהשגחה העליונה,
ומה' מנעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ
(תהלים לו-כג), והקב"ה הוא הוא המכין

והנה להלן אמר ה' לאברהם, אני
אל-שד-י 'התהלך' לפני והיה
תמים (יז-א), ולא אמר לו 'לך' לפני,
וכמו שאמר לו כאן 'לך' לך. ונראה
על פי מה שכתב בתורת משה שם
(מט.) לפרש הכתוב, דהנה מנינו
שעשה הקב"ה עם אברהם נסים גלויים
שהמה חוץ לטבע כמו ההלכה מאור
הכבשן, ונתינת הזרע לעקר ועקרה,
ועוד שאר דברים כמוהם, ועל זה
מורה שם הוי"ה צרוך הוא שמהוה כל
היות כולם, מי שאמר לשמן וידליק
יאמר לחומץ וידליק, אצל שם שד-י
מורה שהוא מסבב סיבוצים בדרך
הטבע לעשות נס לדליק, וכן אמר
הרמז"ן שכל עמידות של אומה
ישראלית הוא עכשיו באופן נס זה,
שגם עכשיו יורד המן כמקדם, אך
לכל אדם בא לו המן על ידי סיבה
שבעל המערכות מסבב לכל צריותיו
כרצונו ודעתו, ובפרטות לישראל כולם
על ידי סיבה ונס נסתר.

והנה לכאורה אם יארע לאדם נס
נגלה, ורואה בעיניו שהוררך
הקב"ה למחות השתנות הויות לעשות
נס, שיאמר לחומץ וידליק, ולכבשן אש
שלא ידליק וכדומיהם, אז צודאי יוסיף
אדם כח והתבוננות לעשות רצון קונו.

ממזרים אמר הכתוב, ואזרם כבד
 מאד במקנה בכסף וצוהב, וילך
 למסעיו וגו', אל מקום המזבח אשר
 עשה שם בראשונה, ויקרא שם אזרם
 בשם ה' (יג-ז). וברש"י שהלך להמקום
 אשר קרא שם בשם ה' מתחלה ע"ש.
 ולכאורה יש להזין מה משמעו
 הכתוב צוה, שהלך להתפלל במקום
 שהתפלל שם בראשונה.

וגראה כי מדרך בני אדם, בשעה
 שעומדים בצרה ולוקה,
 מתפלל תפלתו בהכנעה מקירות לבו,
 ואין תפלתו קבוע אלא רחמים
 ותחנונים לפני המקום. אבל אחר
 שהקב"ה עוזרו ויאל מן המיזר, אז
 מתרומם ומתנשא, ותפלתו ובקשתו
 הוא כבר באופן אחר, חסר ההכנעה
 האמיתית והשברון לב, ותפלתו הוא
 רק כמלות אנשים מלומדה. וכמו
 שפירשו הכתוב, מן המזר קראתי י-ה
 ענני במרחב י-ה (תהלים קיח-ה), כאשר
 האדם קורא לה' מן המזר, הקב"ה
 עונה לו, שרובה היה לשמוע הקול
 הזה גם במרחב, שגם אז יהא דבוק
 לה' בתפלתו כמו שהיה עומד לפניו
 בתפלה מן המזר.

והנה אזרם עוז את ארץ מולדתו,
 והלך בגולה, אשר הדרכ

מזעדי גבר, אשר על זה מורה שם
 שד-י, שהוא משדד ומנלח מערכות
 שמים, וכמו שפירש ברמב"ן (שמות
 ו-ז) הכתוב, וארא אל אזרם וגו'
 בא-ל שד-י ושמי הו"ה לא נודעתי
 להם, שעשה עם האצות נסים באופן
 שלא נתבטל מהם מנהג העולם, אלא
 ברעב פדה אותם ממות, ובמלחמה
 מידי חרב וכו' ע"ש.

ואם כן המאמין האמיתי יודע ומכיר
 שאין הוא הולך מעצמו בשום
 מקום, אלא מוליכין אותו מלמעלה,
 היום כאן ולמחר כאן, כפי החשבון
 שלמעלה, וה' הוא המוליך ומסבב
 אותו, והאדם הוא רק 'מתהלך'
 מלמעלה. וזהו שאמר, 'אני א-ל-
 שד-י', שהטבע הוא תחת השגחתי
 לסדר אותה כרצוני, 'התהלך לפני',
 אין ההליכה מעצמך אלא אתה
 מתהלך, 'והיה תמים', לא תחקור אחר
 העתידות, אלא כל מה שיצא עליך
 קבל בתמימות (רש"י דברים יח-יג), ולך
 בתמימות כפי מה שמוליכין אותך, כי
 הכל מושגח מלמעלה בהשגחה עליונה.

ובציונו צפרשתנו, שכשנכנס אזרם
 לארץ כנען, בנה מזבח לה',
 ויקרא בשם ה'. ושזו כאשר בא חזרה

ולימד לבני תצל את דרכי ה', לא יאמין, וצמה נחשב לו זאת לזדקה. אך האי והאמין הוא פועל יוצא, שהאמונה היה כל כך גדולה אללו עד שנשרשה בלבו ליסוד מוסד, והנחיל אותה לבני עדי עד, עד סוף כל הדורות, כאדם הנמחיל את בנו טבעו והרגליו כידוע, עד שכאשר היו בניו משוקעים בטומאת מנרים, מכל מקום האמונה היה גדול אללם, ונגאלו בזכות האמונה, וזהו שנחשב לו לזדקה לדור ודור עד עולם ע"ש.

ובעשה אבות סימן לבנים, אשר הם השרישו מעשיהם עד סוף כל הדורות, שנוכל לילך בעקבותיהם, וחייב אדם לומר מחי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב. ויתקיים בנו זכות אברהם, וכמו שבירך יצחק את יעקב, ויתן לך את זכות אברהם לך ולזרעך אתך, עדי נזכה לראות ציועתן של ישראל צביאת משיח צב"א.

ממעטת את הממון ואת השם, והיה שם צעירוס וצחוסר כל, עד שהולרך לקנות בהקפה, כי לא היה לו מעות (רש"י יג-ג), וצנה מוצח וקרא בשם ה', והיתה זאת תפלה לעני כי יעטוף מקירות הלז בלחץ ועוני. וכעת הושיעו ה' וחזר ממנרים כבד מאד במקנה בכסף וצוהב, ויתכן שיהא לבו גם צמעמדו, עד שישתנה אללו סוג התפלה מימי קדם. על כן השמיענו הכתוב, וילך למסעיו אל מקום המוצח אשר עשה שם זראשונה ויקרא בשם ה', שלא היה אללו שום השתנות, והוא עמד בצחותה מדה שקרא בשם ה' מלפנים, ומן המרחצ היה קורא לה' כמו מן המזר.

ואברהם אבינו ראש המאמינים השריש זאת לדורותיו אחריו, וכמו שפירש צתורת משה (מו). והאמין בה' וחסצה לו זדקה (טו-1), והקשה הרמז"ן זדיק גדול כמותו אשר השריש יסוד האמונה בעולם,

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדרכו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הרה"ג ר' שמחה אהרן שטראהלי שליט"א

מו"ץ בקהלתינו הק'

לרגל הכנס בנו לעול התורה והמצות

* * *

הר"ר ישראל שטערן ני"ו

לרגל הכנס בנו לעול התורה והמצות

* * *

הר"ר חיים בינער ני"ו

לרגל הולדת כתו למזל טוב